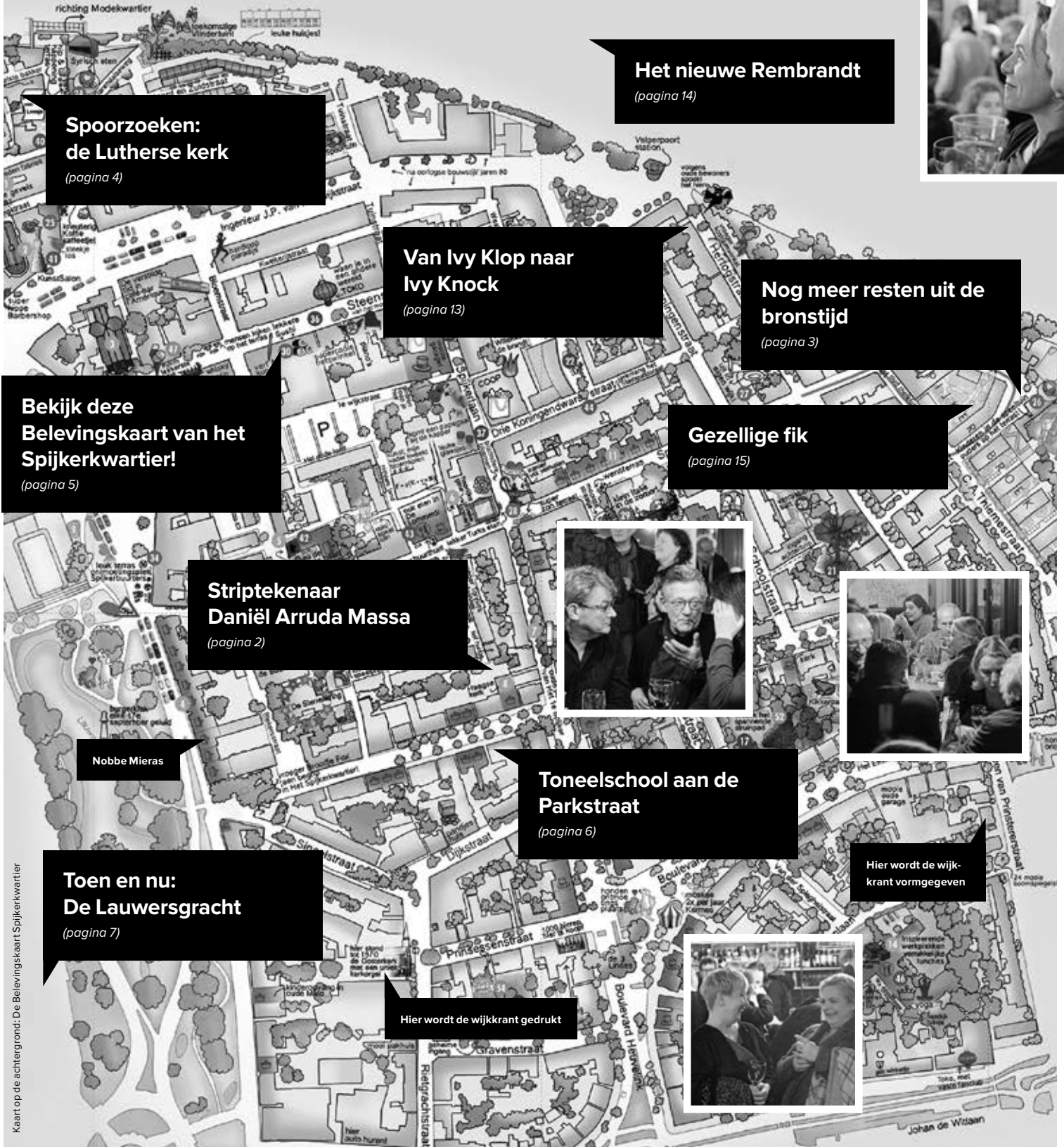

Wijkkrant Spijkerkwartier

In deze wijkkrant o.a.:

Foto's op de cover: Impressie van de
nieuwjaarsreceptie in Brasserie Thialf,
gefotografeerd door Rien Meijer.

**Sporzoeken:
de Lutherse kerk**

(pagina 4)

Het nieuwe Rembrandt

(pagina 14)

**Van Ivy Klop naar
Ivy Knock**

(pagina 13)

**Nog meer resten uit de
bronstijd**

(pagina 3)

**Bekijk deze
Belevingskaart van het
Spijkerkwartier!**

(pagina 5)

Gezellige fik

(pagina 15)

**Striptekenaar
Daniël Arruda Massa**

(pagina 2)

Nobbe Mieras

**Toneelschool aan de
Parkstraat**

(pagina 6)

**Toen en nu:
De Lauwersgracht**

(pagina 7)

Hier wordt de wijk-
krant vormgegeven

Hier wordt de wijkkrant gedrukt

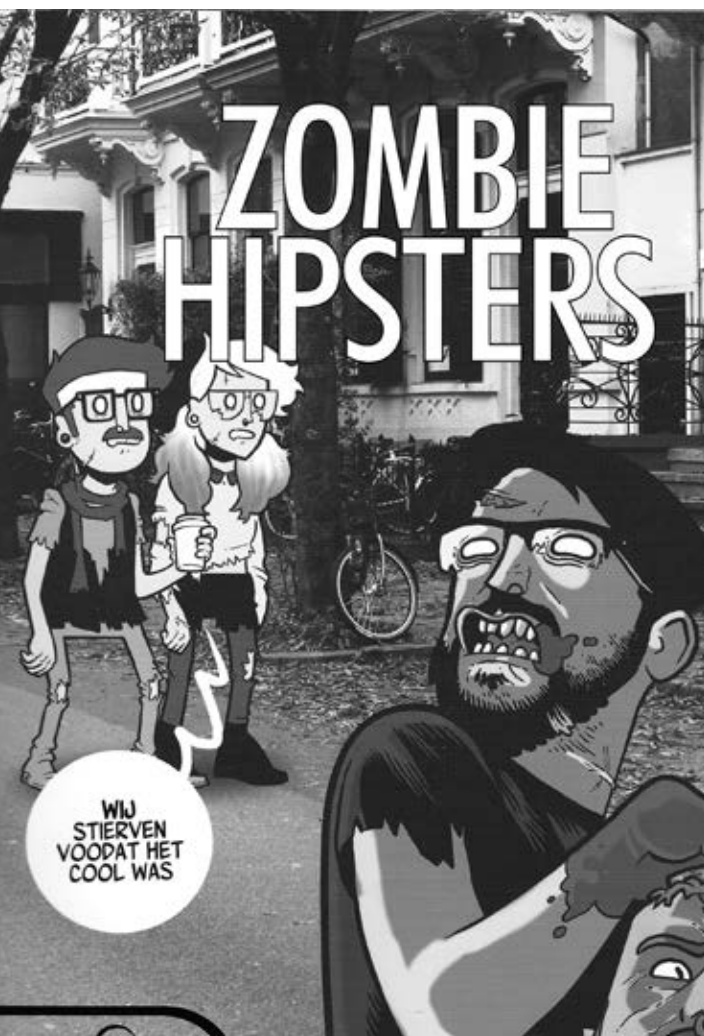

Striptekenaar Daniël Arruda Massa

Tekst: Stef Ketelaar

De 23-jarige striptekenaar Daniël Arruda Massa woont en werkt sinds anderhalf jaar in het Spijkerkwartier. Zijn in 2015 verschenen stripalbum *Zombiehipsters* is een hit onder... hipsters.

Daniël kreeg het idee voor *Zombiehipsters* zo'n vier jaar geleden. Hoe hij er op kwam? "Haha, goede vraag! Eh, om je heen kijken, naar mensen luisteren. Met mensen praten. Dat soort dingen.

Ik probeer menselijke interactie door een bepaald filter heen te halen. Ik kijk bijvoorbeeld naar vrienden van mijn vriendin, hoe die met elkaar omgaan. Vaak komt daar een grap uit, of iets waarvan ik denk dat het een grap is."

In *Zombiehipsters* figureren getekende stripfiguurtjes tegen een gefotografeerde achtergrond van plaatsen in Arnhem, niet zelden in het Spijkerkwartier of het Broek, de buurt waar Daniël opgroeide. Hij maakte de foto's zelf en plaatste daar zijn scènes in, verhaaltjes van drie plaatjes die eindigen met een *punchline*. Het is een in de stripwereld niet zo veel gebruikte techniek, legt Daniël uit. "Het moet bij je toon van het verhaal passen. Het kan niet bij elk soort concept."

Na verloop van tijd merkte hij dat sommige van zijn lezers het album juist kochten vanwege de herkenbare locaties in Arnhem. "Voor mensen in Arnhem is het leuk, dat extra dingetje. Maar het moet niet zo zijn dat je hier moet wonen om dit goed te vinden."

Stripcultuur

Dat hij in de Kastanjelaan op een soort strip-*hotspot* woont, tegenover zijn collega's van Funny Farm, is toeval. Hij kent daar wel iedereen, maar werkt er niet. Na een jaar appels plukken in Zweden waren Daniël en zijn vriendin op zoek naar een appartement en hier slaagden ze.

Is er in Arnhem, of misschien wel in het Spijkerkwartier een stripcultuur? "Absoluut. Arnhem was ooit een van de grote stripsteden. Dat is een beetje achteruit gegaan, mensen zijn naar het westen verhuisd en zo. Maar ik denk dat het terug aan het komen is. Er is nu een nieuwe generatie. Ik kan heb verschillende vrienden hier in de wijk wonen die ook met strips maken bezig zijn." Dat veel stripkenaars, maar ook grafisch vormgevers en kunstenaars in het Spijkerkwartier willen wonen is geen toeval volgens Daniël. "Het zoekt elkaar een beetje op. Bovendien ligt de buurt gewoon op een ideale plek, zo dicht bij de stad maar niet de hectiek van het centrum. De gebouwen zijn supermooi. Mensen die van visuele dingen houden, voelen zich daartoe aangetrokken."

Holy Fuck(ed)

Deze dagen verschijnt bij een Amerikaanse uitgever Daniël's nieuwe album *Holy Fucked*, een vervolg op *Holy Fuck*. "Dat is een getekende strip, een heel andere stijl dan *Zombiehipsters*. Het is satire. Het is: wat als Hollywood een *sequel* zou maken, een deel twee van de Bijbel zonder te begrijpen waar het originele materiaal over gaat. Het is een soort van actiefilmachtig gebeuren. We gebruiken hoe Jezus in popcultuur wordt gezien en spelen daar een beetje mee."

Zijn Amerikaanse uitgever verwacht van Daniël dat hij een pagina per dag aflevert. Dat is af en toe flink doorwerken, zeker omdat Daniël het naast zijn multimedia-opleiding aan de HAN doet. Verder is hij druk met vormgeefklussen en kleurt hij strips van anderen in. Er komt een vervolg op *Holy Fucked*. Of zoals ze het in strips zeggen: to be continued. ●

Flubbeltje

We zouden nog een wijntje drinken bij Kathleen. Gedrieën liepen we naar haar huis; Kathleen, haar collega/vriendin Irene en ik. We hadden lol en kwamen van het proeflokaal af waar we ons op het terras vermaakten met elkaars zin en onzin. De sfeer was lacherig, dat zat er al in. Bijna waren we op het punt waarop we rechtsaf moesten toen Irene opmerkte dat "de man die daar op de hoek staat zijn broek heeft laten zakken". We keken en ontdekten dat het daadwerkelijk zo was. De man had het gehoord en keek om. Inmiddels waren we nog zo'n drie meter van hem vandaan. "Ja het klopt" zei de man en lichtte zijn T-shirt op. Hij droeg een roze string met een strikje erop. We moesten erom lachen en de man vroeg of we zijn pik ook nog wilden zien. Voordat we antwoord konden geven had hij de string al naar beneden getrokken en openbaarde zijn geslacht. Wat we zagen deed ons krom liggen; een pikkie waarvoor je nauwelijks het woord formaat kunt gebruiken met twee balletjes waar de gemiddelde huiskat zijn neus voor zou ophalen. We stonden stil en hingen over elkaars schouder om te lachen. Irene opperde nog dat hij volgende keer beter een paarse kon nemen en lachend liepen we verder. Na vijftig meter lachen bereikten we het huis van Kathleen waar de potloodventer opeens weer opdook. Weer liet hij zijn gevalletje zien en weer lachten we hem uit. De man was ontspannen, niet agressief of erg opdringerig en we voelden ons niet bedreigd. Terwijl hij vroeg hoe hij in Presikhaaf moest komen stond hij met zijn gevalletje te spelen. We lachten hem uit en namen hem in de maling. Toen Kathleen de deur open had gemaakt en we naar binnen gingen vroeg de man nog heel beleefd aan mij "Meneer wilt U mij een plezier doen en mij tegen mijn ballen schoppen?" Hier kon ik natuurlijk niet op ingaan, ook al was het een vriendelijk verzoek. Eenmaal aan de wijn van Kathleen evalueerden we de hele happening. Irene liet het woord flubbeltje vallen en de vraag rees of we nou de politie moesten bellen. ●

Patrick Rouw

Nog meer resten uit de Bronstijd

Tekst: Patrick Arink
Foto: Paul Clappers

In de Bronstijd stond in het Spijkerkwartier een hele nederzetting. Dat is de belangrijkste conclusie die getrokken kan worden na nieuwe archeologische opgravingen in de Dullertstraat.

Een paar maanden geleden waren archeologen opgetogen toen ze bij opgravingen in de Dullertstraat restanten tegenkwamen van de Dullert-Spijker, die hier in de late middeleeuwen stond. Ze ontdekten toen ook een put uit de Bronstijd.

Eind januari werden nieuwe opgravingen gedaan, nu op de hoek tussen de Dullertstraat en de C. A. Thiemestraat. "Een haast-klus", aldus archeoloog Martin Schabink. Binnenkort start de bouw van woningen op deze plek. Archeologen kregen kort de tijd om de grond te onderzoeken.

Net als aan de andere kant van de Dullertstraat vonden archeologen ook hier waterputten uit de Bronstijd. Er heeft in die tijd een behoorlijke nederzetting gestaan. Je zou

het kunnen zien als de eerste bewoners van het Spijkerkwartier, al is daar een kanttekening bij te maken.

Schabink: "In de Bronstijd leidden mensen een rondtrekkend bestaan. Vaak bleven ze maar een jaar of dertig op dezelfde plek. Daarna trokken ze weer verder op zoek naar andere grond. Van continue bewoning sinds die tijd is geen sprake."

Echt grote vondsten zijn er bij het archeologische onderzoek verder niet gedaan. Archeologen vonden enkele stenen die vroeger deel uitmaakten van de kade van de Molenbeek. Daarnaast werd nog een deel van de gracht die ooit om het Dullert-Spijker heen liep teruggevonden. Ook werden restanten blootgelegd van enkele fabriekjes die hier sinds het eind van de 19e eeuw stonden. ●

Spoorzoeken: de Lutherse kerk

Tekst: Jolanda Keesom

Je kunt er veel over zeggen, maar saai is het leven nooit voor de bewoners van de Spoorhoek. Terwijl de Rembrandtbioscoop nieuw leven wordt ingeblazen krijgt het volgende markante gebouw in de buurt alweer een nieuwe bestemming. Tenminste, als het kerkbestuur van de Lutherse kerk en de plannenmakers ligt. Hoe die ook uitpakken, bij het maken van het Spoorboekje bleek al dat er reden genoeg is om bij de geschiedenis van deze kerk stil te staan.

Tekening van de Lutherse kerk, met rechts de kosterswoning, naar een ontwerp van architect A.R. Freem

De Spoorhoek was in de tweede helft van de negentiende eeuw aantrekkelijk voor kerkgenootschappen die een nieuwe locatie zochten. Door de ruimere godsdienstvrijheid die zij met de Grondwet van 1848 hadden gekregen, waren hun gemeenschappen flink gegroeid en hadden ze nieuwe kerken nodig.

Vlakbij het Velperplein zijn in die tijd twee kerken gebouwd: de Sint Martinuskerk aan de Steenstraat en de Evangelisch-Lutherse kerk aan de Spoorwegstraat, in het gedeelte dat toen nog Sonsbeekstraat heette. Eind negentiende eeuw werd de kerk van de Lutheranen aan de Korenmarkt te klein. Voor de bouw van een nieuwe kerk kochten ze de grond achter een villa aan het Velperplein die ze al in gebruik hadden en waarin de pastorie zou komen. De gemeente had de nieuwe Sonsbeekstraat als verbinding tussen Velperplein en Hommelstraat gepland. De Sonsbeekstraat was voor de Lutheranen aantrekkelijk omdat het dichtbij het Luthers Hofje lag dat ze in 1860 net achter de spoorlijn aan de Hommelseweg hadden laten bouwen. Bovendien hadden ze in 1893 hun Zendingshuis en Diaconie gehuisvest in de Tuinstraat.

De kerk werd in neogotische stijl ontworpen door architect A.R. Freem en op 27 maart 1898 plechtig in gebruik genomen. De kosterswoning die tegelijkertijd werd ontworpen en gebouwd heeft eerder neo-rennaissance invloeden. Het interieur van de kerk en de consistoriekamer zijn zeldzaam door het beschilderde houten tongewelf, de beschilderde lambriseringen en deuren met briefpanelen.

Het leien dak van de kerk raakte in de Tweede Wereldoorlog zwaar beschadigd.

Na de Tweede Wereldoorlog trok de kerk Lutheranen uit een groot gebied rond Arnhem, van Renkum tot Zevenaar. Voor de Kerstnacht huurde het kerkbestuur zelfs bussen die mensen 's nachts van en naar plaatsen als Velp, Schaarsbergen en Oosterbeek brachten.

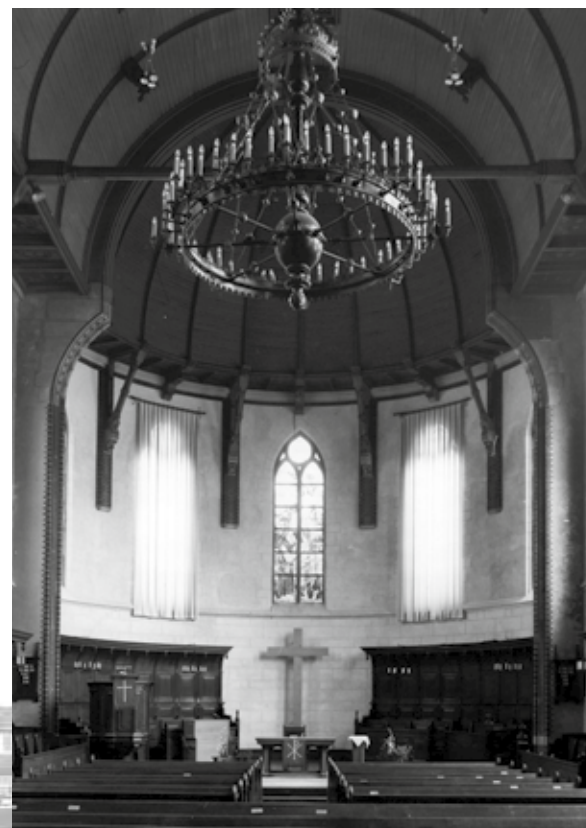
De jaren zestig brachten in de Lutherse kerk allerlei nieuwe initiatieven op gang, zoals de jeugdclub 'Credo' die in de kelder van de kosterswoning was gevestigd. Die club organiseerde het koffiedrinken na de zondagse kerkdienst en zamelde geld in voor het

onderhoud van de kerk. Dat geld was onder andere nodig voor reparaties en verbeteringen aan het gebouw. De oorlogsschade was toen al hersteld, maar in 1973 kreeg de kerk bijvoorbeeld glas-in-loodramen gewijd aan Kerstmis, Pasen en Pinksteren. Die kleurige ramen vervingen de zware groene gordijnen die de kerkgangers afschermden van de felle ochtendzon. In 1967 kwam het symbool van de Lutheranen in Nederland, de met goudblad bedekte zwaan op de toren, tijdens een zware storm naar beneden in de Spoorwegstraat. Pas in 1983 lukte het om een nieuw exemplaar te laten maken en terug te plaatsen.

De zwaan en de haan

'De zwaan en de haan kijken elkaar nooit aan', was ooit een gezegde in de Spoorhoek. Dat klinkt problematischer dan het is, want de haan op de Martinuskerk draait natuurlijk op de wind dezelfde kant uit als de zwaan van de Lutherse kerk. Vandaar dat ze elkaar nooit aankijken.

De goede verhoudingen met de katholieken blijken ook uit de mededelingen in het vroegere kerkblad waarin een dialoog tussen de zwaan en de haan werd beschreven. Een ander voorbeeld van samenwerking is de jaarlijkse Sint Maartenopectocht rond 11 november. Ook in 2015 begon die in de Martinuskerk en eindigde hij met warme chocolademelk in de Lutherse kerk. Zingen hoort trouwens helemaal bij de Lutherse kerk, die bekend is om zijn cantoorij, het kerkkoor, en het Bachensemble dat daaruit voortgekomen is. Ook andere koren en klassieke muziekensembles hebben de prachtige akoestiek van de kerk ontdekt.

De zwaan naar de haan: "Waarom kijk jij mij niet aan?"

De Lutherse kerk heeft altijd bevolgen dominees gehad. Van hun zorg voor de armen in het Luthers hofje naar de opvang voor dak- en thuislozen in De Duif en het Stoelenproject aan de overkant van de straat die in oecumenisch verband tot stand kwamen. Maar net als andere kerkgenootschappen kampt de Lutherse kerk met krimp. Ondanks de verhuur van de kerk als concertzaal zijn de kosten van onderhoud en verwarming niet meer op te brengen. Het gebouw is een Rijksmonument, dus het behoud ervan staat buiten kijf. De wijk heeft gezorgd voor financiering van het smeedijzeren hek naast en voor de kerk. Voor de buurtbewoners is het sierlijke torentje overal in de stad een oriëntatiepunt. En op zondagochtend hebben ze geen wekker nodig. De monumentale gevel met de gebeeldhouwde zwanen wordt sinds kort vanaf het nieuw aangelegde kerkplein dankzij inzet van de buurt verlicht met led-spots. Hoe die in de toekomst gebruikt gaat worden is nog onduidelijk, maar de Lutherse kerk vraagt en verdient aandacht.

Spoorboekje kopen?

De Werkgroep Spoorhoek heeft het Spoorboekje in eigen beheer uitgegeven. Het is te bestellen door € 20,- per stuk over te maken op rekeningnummer NL88SNSB0950615161 van Stichting Werkgroep Spoorhoek, Spoorwegstraat 67, 6828 AN Arnhem, onder vermelding van 'Spoorboekje', met naam en adres. Het Spoorboekje is ook verkrijgbaar bij boekhandel Hijman Ongerijmd. ●

Spijkerkwartier staat op de kaart

Tekst: Patrick Arink

Het Spijkerkwartier staat op de kaart. Letterlijk. Na een jaar onderzoeken, interviewen, meten en vooral heel veel tekenen, is hij af: de Belevingskaart Spijkerkwartier.

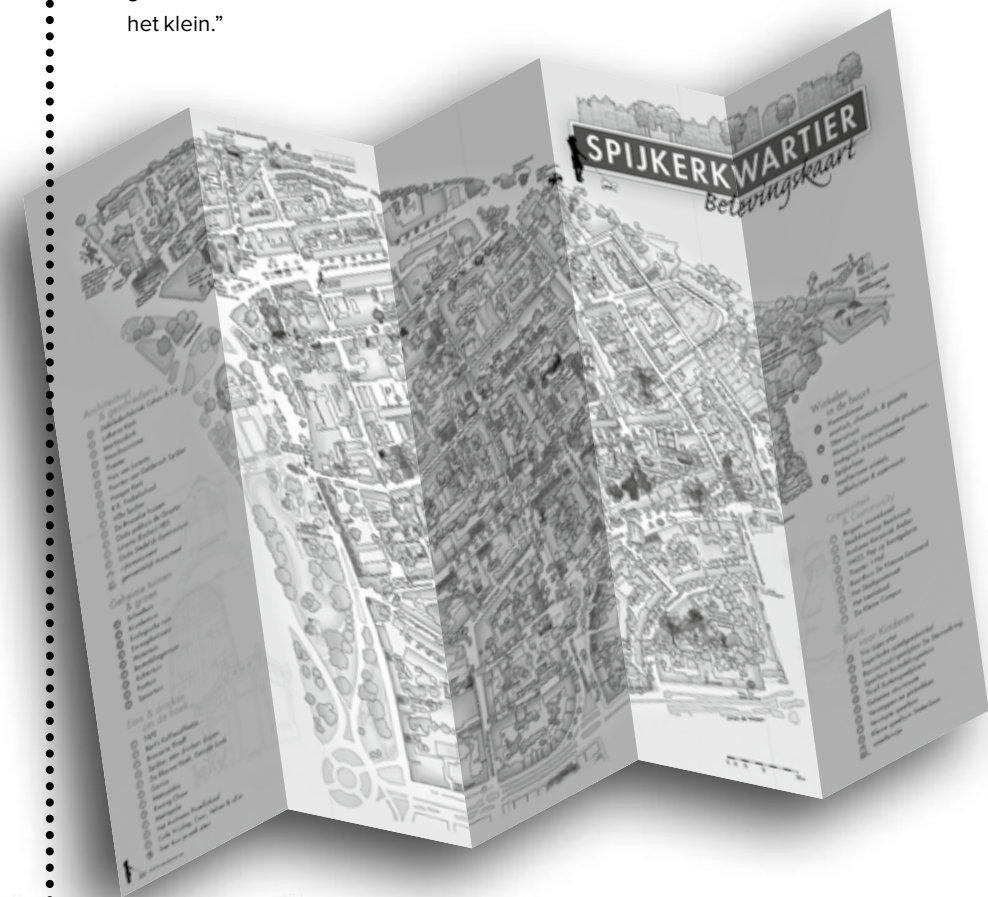
De Belevingskaart toont de interessante plekken die in het Spijkerkwartier te vinden zijn. Speelplekken voor kinderen, restaurants, bijzondere gebouwen, 'geheime' tuinen en culturele broedplaatsen.

"Er is best veel te beleven in de wijk, vaak onzichtbaar en onvindbaar voor bezoekers en nieuwe bewoners", aldus Marieke van Doorn die de Belevingskaart maakte. "Deze geheimen hebben we ontfutseld en opgetekend. De kaart is samen met de Werkgroep Eigenwijze Wijk tot stand gekomen, en toont een hele wereld in het klein."

De kaart is meer dan een leuke plattegrond met wat bijzondere iconen erop, legt Van Doorn uit. "De immateriële eigenschappen van de wijk, die niet aanwijsbaar waren op de kaart, zoals de eigenschap 'een dorp in een stad', schreven we in verhaalvorm op aan de achterkant."

De kans is groot dat er ook een digitale versie van de Belevingskaart komt, aldus Van Doorn. "Dan kunnen we al die mooie verhalen van mensen en oude gebouwen ook kwijt." ●

De Belevingskaart is te koop in alle boekwinkels, op de Steenstraat; EigenStijl, CycleNation, de Kleine Campus, verder Brasserie Thialf en TAPE. Het formaat van de poster is 80 bij 60 centimeter. Er is ook een grote versie verkrijgbaar van 100 bij 70 centimeter van bierviltjeskarton.

“Penetratie was imperialisme”

Toneelschool aan de Parkstraat

Tekst: Stef Ketelaar

Van 1957 tot in 1981 was de Arnhemse Toneelschool gevestigd aan de Parkstraat. De school stond bekend om zijn linkse, progressieve signatuur. Onder de vele lichten streng geselecteerde studenten bevonden zich de aanstormende talenten van het Nederlandse theater.

In het begin van de zomer van 1956 ontving de gemeenteraad een vertrouwelijk schrijven van de burgemeester. “Er is een voelbaar tekort aan toneelspelers in het land”, schreef deze. “Het gevolg hiervan is, dat het de toneelgezelschappen niet meer mogelijk is in voldoende mate aan de vraag naar goede toneelvoorstellingen te voldoen”. De toneelscholen in Amsterdam en Maastricht lagen voor veel jongelui uit het oosten en noorden, die vanwege financiële redenen het ouderlijk huis niet konden verlaten, te ver weg. Arnhem was door geografische ligging en de aanwezigheid van

toneelgroep Theater de ideale plaats voor de vestiging van een derde Toneelschool. Het rijk wilde wel subsidie verlenen.

Werkgelegenheid

Een Toneelschool zou van grote culturele betekenis zijn, maar ook voor de werkgelegenheid van belang zijn. Acteurs en regisseurs zouden voor de stad behouden blijven omdat ze als docent aan de slag konden en daardoor minder behoefte zouden hebben uit Arnhem te vertrekken. Voor de huisvesting kon men gebruik maken van een gemeentelijk pand aan de Velperweg. Daar zou de Toneelschool nooit gevestigd worden. De uit de Amsterdamse toneelwereld afkomstige Ben Groenier, de eerste directeur, was in augustus 1956 bezig de school onder te brengen aan het Roermondsplein. Daar kon men in afwachting van de ontruiming van een herenhuis aan Parkstraat 34 terecht. Dat verliep niet zo vlot als gehoopt. Er moest er nog verbouwd worden om het pand

geschikt te maken, zodat de eerste leerlingen nog een tijd les kregen bij de docenten thuis.

Op 1 april 1957 konden de aankomende acteurs terecht in het Spijkerkwartier. Het curriculum bestond, onder meer, uit spraak- en stemontwikkeling, bewegingsleer, ballroomdansen, schermen, Frans, Engels, Amerikaans en Duits, kostuumkunde en toneelhistorie. In de loop van 1958 was Groenier al genoodzaakt de ‘Edelachtbare Heren’ van het college van B&W te verzoeken een aanbouw in de tuin mogelijk te maken “opdat het onderwijs aan de Arnhemse Toneelschool tot volledige ontplooiing zal kunnen komen”. In het daaropvolgende jaar nam men het nieuwe leslokaal in gebruik. Dit bleek nogal ondoelmatig uitgevoerd. Er dreigde gevaar voor wie zich op het podium bevond. De gordijnen waren herhaaldelijk met ophanging en al naar beneden gekomen. “Gelukkig stond er niemand onder”, schreef de directeur. Wist het college een oplossing voor het probleem? Mogelijk lag het aan het “opstapelen van requisieten tegen de zijwand van het toneel, waarlangs de trekken lopen”, suggereerde de directeur van Gemeentewerken. Of aan de wijze van bediening door de leerlingen? Het Thorbecke Lyceum, waar dezelfde installatie stond, had geen klachten. Een ander hardnekkig probleem speelde de Toneelschool parten. Bij hoosbuien had de nieuwe zaal last van omhoog komend grondwater, waar men tevergeefs maatregelen tegen nam.

Galerie 20

Tot de eerste lichting studenten behoren thans gevestigde namen als Kitty Courbois, Anne Marie Prins en Frans Weisz. Deze laatste moest de Toneelschool na een jaar verlaten wegens ‘gebrek aan talent’ maar timmerde enige jaren later wel als regisseur aan de weg. Andere namen uit die tijd zijn Huub Rooijmans, Margreet Blanken en Gert-Jan Dröge. Veel van de aankomende

acteurs, zoals Anne Marie Prins, Pleuni Touw en Hans Dagelet woonden samen in een huis aan de Parkstraat, aan de overkant van de school. Daar verhuurde Jan Dubbelman kamers op nummer 21. Het was het pand waar de Kunstacademiestudent Jan Cremer in 1956 een paar maanden had gewoond, totdat hij van school werd gestuurd omdat hij niet was te handhaven, terwijl hij zich ook als huurder onmogelijk had gemaakt. Andere toneelstudenten woonden op nummer 20 boven de galerie die Felix Valk in 1960 begonnen was. Jan Cremer kwam nog wel eens binnenvallen en kookte dan soep. Ramses Shaffy opende een tentoonstelling van NADA, een kunstenaarsgroep rond Rik van Bentum, Klaas Gubbels en Mark Brusse, die ook in de Parkstraat woonden. Valk verhuurde aan kunstenaars die er gratis konden wonen als ze meehielpen het pand op te knappen. De studenten van de Toneelschool, die door hun docenten en de als antiburgerlijk en links bekend staande Groenier gestimuleerd werden om met de kunstenaars om te gaan, liepen daar tussen door. Van het één kwam het ander. Kitty Courbois en Rik van Bentum trouwden en vierden hun feest in Galerie 20.

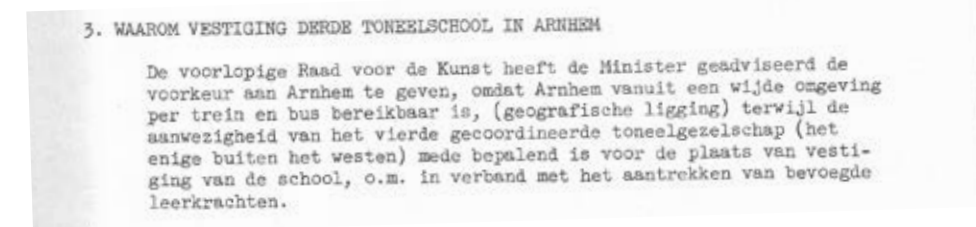
Bob Molin

Terwijl veel kunstenaars en muzikanten in die tijd te vinden waren bij de roemruchte sociëteit De Kameleon bij de Korenmarkt, gingen de acteurs van de Parkstraat liever naar café Bob Molin op Spijkerstraat 60. De kroeg was genoemd naar de gelijknamige eigenaar, een kleine man die niet veel over zich zelf losliet. Muziek werd niet gedraaid, pooiers en hoeren kwamen er niet in. Een fooi geven was niet de bedoeling, dan werd Bob boos. Hij zorgde er als een goed huisvader voor dat de artistieke clientèle er geen liederlijke boel van maakte. Die kwam er desondanks graag. Tot de bezoekers behoorde een jonge Johnny van Doorn die er zijn eerste *happenings* hield. Robert Rauschenberg, een internationaal toonaangevende artiest,

dronk er een borrel toen hij exposeerde in de Parkstraat. Van de ene op de andere dag was Bob Molin vertrokken, het café werd gesloten. Niemand wist waar hij gebleven was.

Huisvestingsproblemen

Vanwege de groeiende leerlingaantallen was de Toneelschool begin jaren zeventig op zoek naar een mogelijkheid tot uitbreiding. In 1972 was er bovendien een docentenopleiding voor dramatische vorming bijgekomen. Datzelfde jaar deed zich de ‘bijzonder gelukkige omstandigheid’ voor dat aan de overkant Parkstraat 27 vrij kwam, toen de daar gevestigde LOM-school vertrok. Een betere oplossing voor het huisvestingsprobleem was nauwelijks denkbaar. De gemeente was wel bereid het pand aan de Toneelschool te verhuren. In de staat waarin het zich bevond, kon het echter ‘bezaarlijk voor het geven van onderwijs worden benut’, zodat er eerst weer grondig moest worden verbouwd. De nu in Antwerpen woonachtige maar uit Arnhem afkomstige schrijver Willem van

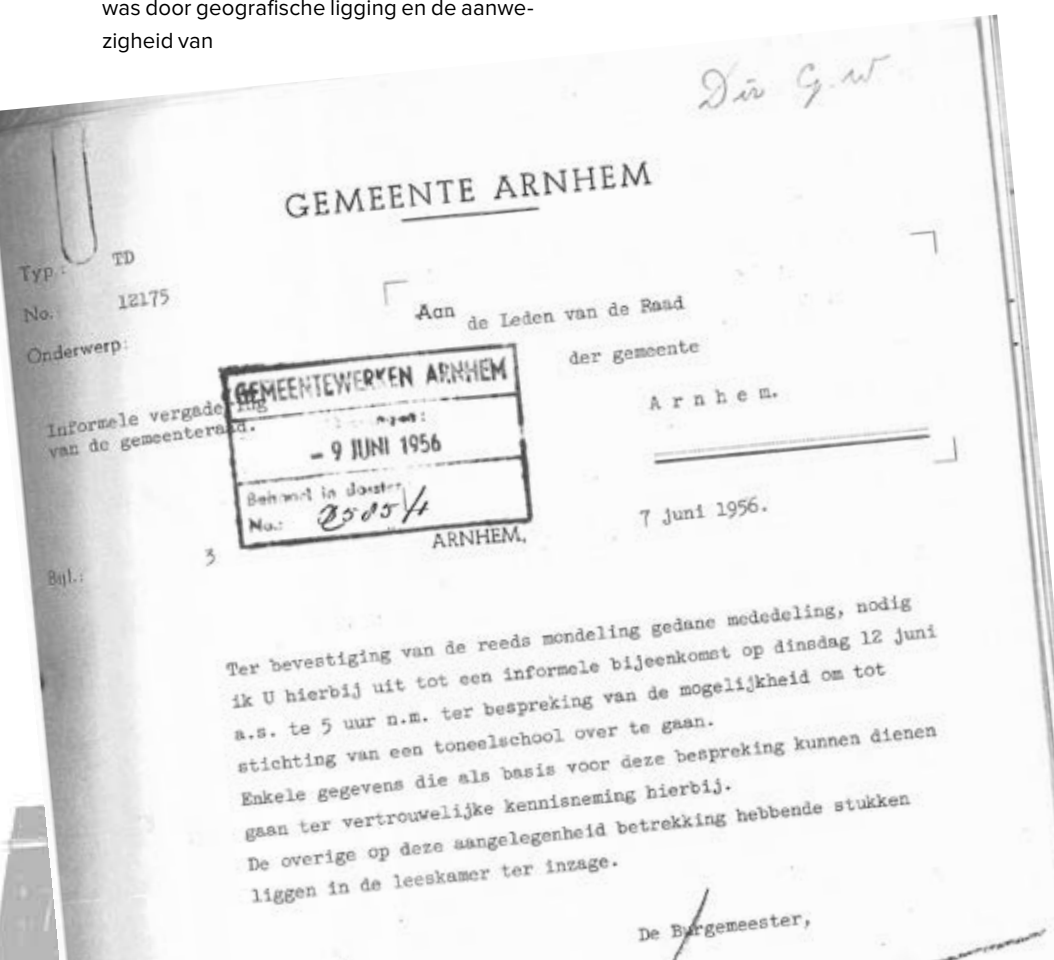
Zadelhoff behoorde tot de laatste lichting studenten die aan de Parkstraat de docentenopleiding volgden. In *Waarom ik niet in Arnhem wonen wil* (2008) blikt hij in een fraai tijdsbeeld terug op ‘vier ellendige jaren’: “De opleiding was gevestigd in een herenhuis met een prachtige wit gekalkte gevel in de Parkstraat. Van deze grandeur was binnen niets meer te merken. Het leek of men alles wat in de verste verten herinnerde aan de oorspronkelijke bewoners had gesloopt. Niets functioneerde. Alles was verveloos. Hier dachten ze door middel van rollenspel

en straattheater de arbeidersklasse rijp te maken voor de klassenstrijd (...) Later deed het feminisme haar intrede (...) Ik kreeg nu andere verwijten naar mijn kop geslingerd. Ik was te rationeel, ik handelde niet vanuit mijn gevoel. Omdat ik een medestudent wilde behagen, werd ik lid van een mannenpraatgroep. Veel hielp het niet; ik bleef een man. De vrouwen hadden inmiddels hun vormeloze corduroybroeken ingeruild voor vormeloze paarse overals. Neuken mocht niet meer. Penetratie was imperialisme.”

Neo-marxistisch

In 1974 was er een relletje. Onderwijsinspecteur Zweers had de docentenopleiding van de Toneelschool in een brief aan Provinciale Staten aangeduid als ‘neo-marxistisch’. Die kwalificatie riep tijdens de Koude Oorlog – communisme was verdacht – vragen op in de Staten en daarbuiten. Bestuursvoorzitter Laan verklaarde in een interview: “Neo-marxistisch? Ach, er zit iets in, maar niet in de zin dat aan de Parkstraat de dictatuur van het proletariaat wordt voorbereid... De mensen stellen zich bepaald wel links op. Maar dat heeft de kunst altijd al gedaan, zij het niet altijd in overeenstemming met partijpolitieke programma’s.”

Er kwam opnieuw gedoe, vanwege schade aan de natuurstenen trappen. Deze waren in 1978 beklad met pamfletten van de CPN en tegen de Neutronenbom. Ook waren met rode verf feministische leuzen aangebracht. Nu dit enkel was gebeurd bij de panden van de Toneelschool en de directeur bovendien had nagelaten daarover aan de bel te trekken bij de gemeente, werd hij op de vingers getikt. Het verwijderen kostte 300 gulden. In 1982 vertrok de Toneelschool uit de Parkstraat om zich in Klarendal te vestigen. ●

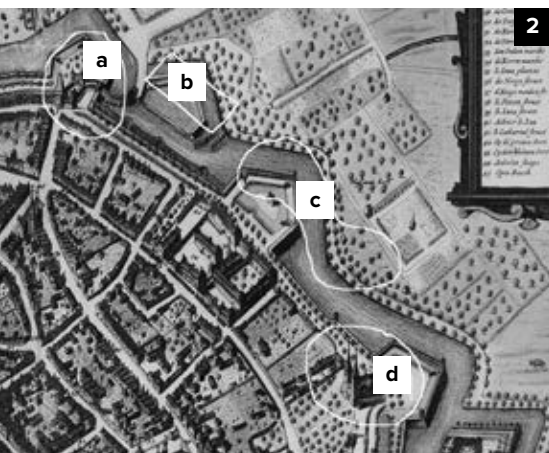
1

Toen en nu: De Lauwersgracht

Tekst: Ben Bongers

Als Spijker- en Boulevardkwartier – bewoners kennen we natuurlijk het gebied tussen de wijk en het stadcentrum, het Lauwersgrachtpark, met daarin de laatste overblijfselen van de stadgracht, de Lauwersgracht. De Lauwersgracht is het laatste overgebleven bovengrondse deel van de St. Jansbeek of Sonsbeek. Vanuit de Lauwersgracht wordt het beekwater opgepompt en afgevoerd naar de Neder-Rijn.

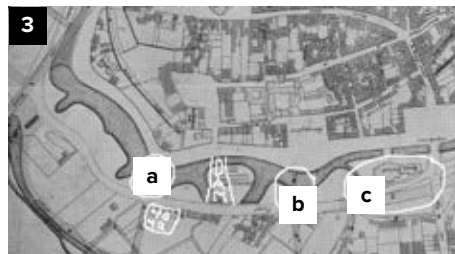
Het Lauwersgrachtpark is een park dat in de Engelse landschapstijl is vormgegeven, met vloeiende lijnen, boom – en struikpartijen en prachtige alleenstaande bomen. (afb.1) De ontwikkeling van de omgeving van de Lauwersgracht werd pas mogelijk na het uitvoeren van een Koninklijk Besluit van maart 1829. De stad kreeg toen alle grond van de wallen en de vestingwerken in bezit en mocht

2

4

3

de hoofdwal en de poorten afbreken, de grachten dempen of verleggen. De Velperpoort werd gesloopt in 1829, de weg naar de Steenstraat werd verbreed en het Velperplein werd gecreëerd door de grachten te dempen en de ravelijnen (een ravelijn is een vijfhoekig versterkt eiland, omgeven door een ravelijnsgracht) en muren te slopen. De grond van de hoofdwal werd gebruikt om grachten te dempen en oppervlaktes te egaliseren. Muis Sacrum werd in 1847 bovenop een voormalig ravelijn gebouwd. Op afb. 2 is op een kaart uit 1651 aangegeven waar de Velperpoort zich bevond (a), Muis gebouwd werd (b), de huidige Lauwersgracht (c) en de Walburgiskerk (d) zich bevinden.

Door de toename van verkeer van en naar het Spijker- en Boulevardkwartier bleken de bestaande ijzeren bruggen niet meer te voldoen. Er werden plannen gesmeed voor een brede verbinding, waar ook rijtuigen en later

5

automobielen overheen konden. Toen in 1891 de verpleeginrichting voor militairen naar Onder de Linden verhuisde besloot de Gemeenteraad op die plek een dam aan te leggen. Op afb. 3 worden de nummers Eusebiusbuitensingel 40-42 aangegeven. Verder zijn aangegeven de ijzeren bruggen (a) en (b) Muis Sacrum (c) en de dam. De dam bevond zich feitelijk links van de huidige Damstraat, eigenlijk waar nu de speelplaats is van de Montessori school op de hoek van de Eusebiusbinnensingel en de Damstraat (afb. 4 en 5).

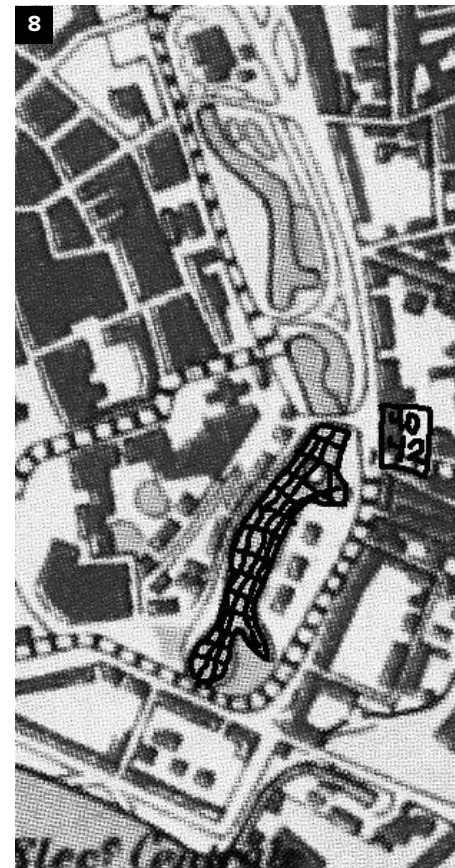
6

De huidige oppervlakte van de Lauwersgracht is minder dan de helft van de oorspronkelijke gracht, die doorliep tot aan de Marktstraat, de straat die overging in de Westervoortsedijk. Op de ansichtkaart, genomen op de Marktstraat met de rug naar de Rijn, is in het midden Eusebiusbuitensingel nr 40 te zien en de IJzerenbrug. Aan de linkerkant zien we de Eusebiusbinnensingel in 1900 (afb. 6).

7

In de jaren 1932-1934 werd dit zuidelijk gedeelte van de Lauwersgracht gedempt voor de aanleg van de oprit van de Rijnbrug (afb. 7). Op afb 8 is op het kaartje aangege-

8

ven welk deel van de gracht werd gedempt. Op afb 9 zien we dat er met veel mankracht gewerkt werd aan de demping van de gracht. Na het wegpompen van het water werd het zand, dat met een treintje met wagons werd aangevoerd, eruit gewerkt en verspreid. Het waren de crisisjaren. Mijn eigen opa

9

ging in die tijd ook zo gekleed, Manchester werkbroek en vest. Na het dempen van de gracht begon de bouw van de brug. Te zien is welke gevolgen de aanleg van de brug voor de bebouwing op de Rijnkade heeft gehad. Ook zijn torenspitsen van de Walburgis- en de Martinuskerk te zien.

11

12

De mensen op zowel de Eusebiusbinnen- als buitensingel kregen een heel andere woonomgeving met veel verkeer. De brug was een belangrijke verbinding over de Rijn, die Noord en Zuid Nederland met elkaar verbond (afb. 10). De oprit en de brug zijn klaar in 1935 en we

zien wat er nog van de Lauwersgracht over is gebleven (afb. 11 en 12). De Eusebiusbinnensingel werd tijdens de slag om Arnhem totaal verwoest, er kwamen kantoren voor in de plaats (afb. 13). ●

10

13

Bronnen:

Kaartjes uit Historische atlas van Arnhem, Menno Potjer, uitgeverij SUN
Tekstfragmenten uit De Singels in Arnhem, Arnhemse Monumentenreeks nr 28, C.J.M. Schulte, uitgeverij Matris
Luchtfoto uit 1936 uit fotoboek Arnhem vanuit de lucht, Slingenberg, Hoogeveen
Afbeelding 8 en 9, onbekende fotograaf, gekocht bij van Hoorn aan de Nieuwstad in Arnhem.
Afb 4, 5, 6, 10 zijn ansichtkaarten, afb 1, 5, 12 en 13 foto's Benny Bongers

Nobbe Mieras

Tekst: Manon Roozen

Op de eerste verdieping van een pand aan de Eusebiusbuitensingel is Nobbe Mieras gevestigd, het bedrijf van Farah Nobbe en Natalie Mieras. Zij geven presentatietrainingen voor hoogopgeleiden volgens een unieke, door henzelf ontwikkelde methode. Je kunt bij hen onder meer terecht voor spreekangst, individuele coaching, of voor het goed leren opbouwen en brengen van een verhaal.

Het bedrijf bestaat nu tien jaar en heeft inmiddels negen medewerkers in dienst. Farah en Natalie kennen elkaar van hun opleiding tot dramadocent en hebben vanaf die tijd samengewerkt. Farah woont met haar gezin in het Spijkerkwartier en noemt zichzelf trots 'derde generatie', want haar grootouders en moeder woonden hier ook al. Hun partnerschap is aanvullend, in ons gesprek zijn de rollen duidelijk verdeeld, ieder heeft zo zijn eigen expertise. Natalie treedt meer op de voorgrond en Farah is de gevoelige denker die af en toe diep doordachte opmerkingen maakt. Ze zijn heel blij met hun samenwerking. "Samen zijn we een supermens. We delen verantwoordelijkheden, voeden elkaar en kijken inhoudelijk met elkaar mee. Je kunt het vergelijken met een huwelijk: je kan wel alleen je kinderen grootbrengen, maar als je het samen doet is het een stuk gemakkelijker."

Presentatietrainingen

Na hun opleiding rolden ze van scenario-schrijven, regisseren en spelen vanzelf in het geven van communicatietrainingen. Vanuit deze communicatietrainingen werd Farah gevraagd om mee te werken aan een presentatietraining. Ze kreeg gelijk het idee dat het veel beter zou kunnen, want de deelnemers kregen in die training een overdaad aan opmerkingen om hun gedrag te veranderen, waardoor ze nogal verkrampd raakten. Haar leek deze methode weinig duurzaam en te veel gericht op de buitenkant. Daarom ging ze experimenteren totdat ze een manier had

– Onzichtbare zaken –

gevonden die een innerlijke verandering tot stand kon brengen met gedragsverandering als automatisch gevolg.

Ze ontdekte dat presentatie-problemen te maken hebben met de verdeling van aandacht. Vaak zijn mensen erg gefocust op zichzelf en richten ze zich teveel op het probleem. Door gedragsaanwijzingen neemt de spanning alleen maar toe, want dan moet je er tijdens het spreken voortdurend aan denken wat je allemaal ook alweer wel en niet moet doen. Daardoor krijg je een gekunstelde en verkrampde presentatie.

De door Farah ontwikkelde focus-techniek werkt vanuit het onderbewuste. "In de trainingen gaan we de diepte in om te kijken welke overtuiging de reden is van de spanning. Om de negatieve gedachte op te ruimen en de aandacht te verleggen maken we gebruik van een focuszin. Deze zin herhaalt de spreker tijdens het presenteren voor zichzelf, waardoor hij niet bezig kan zijn met de eventuele fouten in zijn gedrag. Dit helpt hem om zijn aandacht anders te verdelen. Focuszinnen zijn bijvoorbeeld "ik vertel dit speciaal voor jullie", of "ik ben bij je..."

Speak up dear!

Tachtig procent van de mensen kan heel goed leren presenteren, al is het wel iets waar je hard voor moet werken. Een goede presentatie is nu eenmaal een hele klus. "Hoe hoger op de maatschappelijke ladder mensen

komen, hoe vaker ze moeten presenteren, het is vaak deel van hun functie om dingen inzichtelijk te maken of anderen te overtuigen. Mensen met grote problemen verwijzen we door naar een psycholoog, want wij zijn geen hulpverleners. Maar als iemand spreekangst heeft kunnen wij helpen om deze angst op te ruimen. Vaak is er sprake van een kramptoestand en heeft iemand heel negatieve verwachtingen van zichzelf. In onze spreekangst-training laten we mensen dit voelen en leren we ze hun aandacht anders te verdelen."

Farah en Natalie hebben samen ook twee boeken geschreven: 'Meestersprekers', een verzameling verhalen van succesvolle sprekers en 'Speak up dear!', over profilering en presentatie voor vrouwen. Toen ze op zoek waren naar sprekers om te interviewen voor hun eerste boek ontdekten ze dat het heel moeilijk was om succesvolle vrouwelijke sprekers te vinden. Als ze mannen belden met de vraag of ze hen mochten interviewen kregen ze altijd positieve respons, terwijl de invloedrijke vrouwen die ze benaderden stevast achteruit stapten, aarzelden en weigerden. Er waren sowieso erg weinig vrouwelijke sprekers. Ze vroegen zich af wat was hier aan de hand was. Waarom stelden deze succesvolle vrouwen met leidinggevende posities zich zo bescheiden op?

Ze hadden het in hun trainingen al vaker gemerkt. Het leek iets met dominantie te maken te hebben. Hoog opgeleide en suc-

cesvolle vrouwen klaagden regelmatig dat ze niet wisten waarom, maar dat ze weerstand opriepen met hun gedrag.

Farah en Natalie besloten het tot op de bodem uit te zoeken. Op basis van wetenschappelijk onderzoek ontdekten ze dat er een tegenstelling zit in de eisen waaraan je als vrouw met een hoge status moet voldoen. Je moet namelijk laten zien dat je competent bent en over leiderschapskwaliteiten beschikt, maar als je een beetje te dominant en zelfverzekerd opstelt, vinden mensen je niet aardig genoeg. Dan vinden ze je een bitch en gunnen ze jou niet de positie die je eigenlijk wel toekomt. In onze samenleving beschouwen wij een hoge status als masculien. Stevigheid wordt bij een man gezien als aantrekkelijk. Als hij zichzelf promoot en zegt: "Ik ben goed in dit of dat...", dan zien we hem als competent. Doet een vrouw exact hetzelfde, dan vinden we haar onaardig. Deze terugslag is algemeen. In hun 'Speak Up-training' leren Farah en Natalie vrouwen hoe ze kunnen omgaan met deze tegenstelling en zichzelf kunnen presenteren als vakbekwame professionals die ook aardig gevonden worden. Ze tonen in de training vele voorbeelden van competente wereldbekende vrouwen om dit mechanisme te analyseren en aanschouwelijk te maken. Vervolgens leren ze de deelnemers hoe ze hun competentie kunnen laten zien op een warme manier. "Een vrouw moet eerst een connectie maken. Ze moet laten zien welke ervaring ze heeft en het hebben over iets dat voor de ander belangrijk is," legt Natalie uit. "Je moet gewoon weten hoe je dat moet doen. Door warmte, verbinding en aandacht voor de ander word je als vrouw succesvoller en roep je minder weerstand op."

"De verandering gaat helaas maar langzaam. Vrouwen zijn nog altijd niet gelijkwaardig aan mannen, kijk maar naar het lagere salaris dat vrouwen ontvangen voor hetzelfde werk. We worden nu eenmaal bepaald door beelden, associaties en stereotypen..." bekennt Farah.

Het ondernemerschap is voor hen beiden een boeiend en uitdagend creatief proces. Steeds ontwerpen ze weer nieuwe dingen. Zo zijn ze momenteel bezig met de ontwikkeling van een training 'Out of Frame', voor mensen met een zichtbaar andere etniciteit, want ook voor deze doelgroep geldt een grote tegenstelling tussen bewuste gedachte en onbewuste overtuiging.

Voorlopig is er nog meer dan genoeg werk voor Nobbe en Mieras! ●

De coöperatieve gedachte in het Spijkerkwartier

Tekst: Willem van Gent

Stel je eens voor: in het Spijkerkwartier hebben we een gemeenschappelijk doel waarbij we met ons allen een gezond en gelukkig leefklimaat weten te creëren met zaken die we als samenleving al veelal hebben maar nog niet gebruiken.

In het Spijkerkwartier wonen ruim 6000 mensen, zijn ruim 700 ondernemers, hebben we winkels die de dagelijkse levensbehoefte afdekken, horecagelegenheden, ateliers en theaters, groene buitenruimte, scholen, opvang en speelvoorzieningen, actieve groepen en verenigingen. Velen van ons zijn zich niet bewust van wat het Spijkerkwartier voor mogelijkheden biedt. Stel je eens voor dat je je boodschappen via een wijkboodschappenservice regelt bij de lokale winkeliers; je met mensen uit de wijk (vrijwillig en professioneel) huishoudelijke hulp kan invullen; je groente en fruit afneemt van de stadslandbouw; je gebruik maakt van wijkbedrijven zoals, aannemer, schilder, elektricien, installateur, hovenier, architect, meubelzaak, etc.; je gezamenlijk energie inkoop; je gezamenlijk je woning verduurzaamt; je gezamenlijk zorg draagt voor wijkenergiebronnen, zoals zonne-energie, warmte-/koude opslag, biogasgenerator, warmtenet; je gebruik maakt van gemeenschappelijk vervoer i.p.v. eigen vervoer; een investeringsfonds wordt ingericht waar je als bewoner/ondernemer in de wijk gebruik van kan maken i.p.v. het gevecht aan te gaan met de anonieme banken; je gebruik maakt van de kennis en kunde binnen de wijk bij de 700 ondernemers, werkzoekenden of mensen die vanwege hun leeftijd buiten de arbeidsmarkt staan.

Binnen de wijk

Hoe mooi zou het zijn als bewoners in deze wijk allereerst gebruik maken van de voorzieningen binnen de wijk. Natuurlijk is het van het eerste belang dat deze voorzieningen van goede kwaliteit zijn en lever betrouwbaar. Vervolgens dienen er voldoende klanten te zijn; zijn er geen klanten, dan loopt de kwaliteit en het assortiment terug. Als de zaken moeten sluiten verandert het Spijkerkwartier van een levendige diverse wijk in een dode slaapwijk. Dit verlaagt de aantrekkelijkheid van de wijk en daarmee ook de leefbaarheid en de waarde van het vastgoed. De coöperatieve gedachte speelt niet alleen bij de inwoners en bedrijven maar ook bij de overheid, instellingen, onderwijs en overige ondernemers. Immers een goed gedijende wijk draagt bij aan een gezondere, veiligere en dus ook goedkopere samenleving.

Stel je eens voor dat alle financiële middelen die momenteel worden gebruikt om het huidige leven in het Spijkerkwartier mogelijk te maken in één pot worden gedaan, en wij als bewoners en lokale ondernemers met onze inbreng mogen bepalen waar we deze middelen voor een aantrekkelijke, gezonde en veilige wijk inzetten. Dan zal blijken dat we met minder financiële middelen meer zaken kunnen realiseren. Dit financiële voordeel kan eventueel terugvloeiën naar de bewoner ondernemer in de wijk of gestopt worden in verdere versterking van de kwaliteit van de wijk.

Met de coöperatieve gedachte zal iedereen het op hoofdlijnen eens zijn: in het Spijkerkwartier het creëren van een gezond en gelukkig leefklimaat. De stappen daar naartoe vergen meer.

Van belang is dat eerst de coöperatieve gedachte wordt omarmd. Vervolgens moeten de diverse activiteiten worden benoemd en juridisch en zakelijk worden geborgd.

Heeft u interesse om verder over dit gedachtegoed door te praten of mee te doen, neem dan contact op met cooperatiefspijkerkwartier@gmail.com. ●

Blanquette de Veau

Manon Roozen ging langs bij Fanny Castel

Op de bovenetage van een van de schitterende herenhuizen in de Emmastraat spreken we met Parisienne Fanny Castel, die sinds een jaar in het Spijkerviertel woont. Zij geeft ons een recept uit de traditionele Franse keuken, Blanquette de Veau.

Fanny is 33 jaar en groeide op in Ile-de-France, net buiten Parijs. Ze studeerde en werkte vervolgens vijftien jaar in de stad zelf. Zes jaar geleden ontmoette zij haar vriend Frans, die in Deventer woonde. Na een jarenlange afstandsrelatie was de vraag waar ze samen verder zouden kunnen. Ze zochten in beide landen en uiteindelijk vond Fanny werk als fundraiser op de Universiteit van Wageningen. Maar van Parijs naar Wageningen was wel een erg grote stap. “Ik zou Parijs teveel gaan missen, daarom werd het Arnhem”, bekent Fanny. “Het Spijkerviertel en Klarendal doen me hier nog het meest aan Parijs denken. Dit is een levendige wijk, met alle restaurantjes, winkeltjes en de diversiteit aan mensen, dat bevalt me wel.”

Voor Fanny is het nu de uitdaging om nieuwe mensen te ontmoeten en zich aan te passen aan de Nederlandse cultuur. Want hoewel Frankrijk en Nederland maar een paar uur van elkaar liggen zijn er toch wel behoorlijke verschillen. “Boterhammen meenemen naar het werk bijvoorbeeld, dat doen ze in Frankrijk niet. In Parijs ga je vaak tussen de middag met je collega’s ergens lunchen. Dat is echt iets waar ik hier aan moet wennen.”

Blanquette de Veau wordt gemaakt van kalfsvlees. Het vlees is wit (de blanc van blanquette) omdat het kalf nog geen gras heeft gegeten, maar puur op melk is gevoed. Ook gaat er op het laatst nog een wit sausje over het vlees.

“Dit is een typisch feelgood-gerecht voor het weekend, dat ik graag maak als ik bezoek krijg. Het hoort vooral bij de winter. Traditioneel wordt het in Frankrijk al generaties lang gegeten op zondag in de familiekring. Ook staat het bij de meeste restaurants op de kaart. Het is niet heel moeilijk, maar het vraagt wel geduld, want het kost behoorlijk wat tijd. Ik maak het graag, omdat ik geniet van het koken en het hele proces van voorbereiding, waarbij je naar de markt, de slager en de wijnwinkel gaat en alles zorgvuldig uitzoekt voor je gasten. Want voor dit gerecht kun je meestal niet terecht in de Nederlandse supermarkten, je moet er echt voor naar de slager. “En hem duidelijk maken wat ik moest hebben bleek met mijn gebroken Nederlands nog een hele uitdaging! Eerst begrepen ze me verkeerd en gaven ze me rundvlees.”

Ingrediënten:

vlees

Ga naar je favoriete slager en vraag om kalfsstoofvlees, de beste stukken voor de blanquette zijn nek of schouder
1 kg is goed voor 4 personen
snij het vlees in blokken van 40 of 50g

groente

2 of 3 waspenen
1 grote ui, gepeld en gesneden
200g champignons

kruiden

laurier
tijm
kruidnagel
zout en peper

overige

boter
bloem
bouillon blokjes
25 cl witte wijn (optioneel)
1 eierdooier
crème fraîche
citroensap

Bereiding:

In een ruime pan het vlees kort goudkleurig aanbraden in boter.
2 eetlepels bloem erbij en goed roeren.
Bedeck dit met water en 1 bouillonblokje en voeg een beetje wijn toe.
Snijd de waspeen in schijfjes en voeg deze samen met de ui, champignons, kruidnagels, laurier en tijm toe.
Anderhalf uur of langer laten sudderen; kijk af en toe in de pan of het extra water nodig heeft.

Meng voor de afwerking de eierdooier met de crème fraîche en het citroensap (halve citroen of meer). Voeg dit op het laatste moment toe, net voor het opdienen.

Eet de blanquette met witte rijst (lange korrel) en schenk er witte wijn bij. Bijvoorbeeld Saint Véran, Pouilly Fuissé, of Chablis uit de Bourgogne. ●

Van Ivy Klop naar Ivy Knock

Tekst: Miriam Bouw

Als Ivy Klop vertrok hij enige jaren geleden uit Garderen om in Arnhem een theateropleiding te gaan volgen. Inmiddels verbreedt hij als Ivy Knock, “eigenlijk gewoon mijn naam in het engels”, zijn horizon en zoekt hij voor zichzelf een plek in de muziekwereld.

Garderen, een klein dorp met ongeveer tweeduizend inwoners, is één van de oudste bewoonde plaatsen op de Veluwe. “Er gebeurt niks. Voor jongeren is er weinig te doen. Activiteiten worden meestal georganiseerd door de kerk. Vergeleken met Garderen is Arnhem een bruisende stad.” De website van Garderen heeft wel een agenda waarop het jaarlijkse zandsculpturenfeest en de nostalgische landdagen aangekondigd worden. Bovendien bezoeken in de zomer meer toeristen het dorp dan dat er inwoners zijn. Het trok Ivy toch meer om een opleiding in Arnhem te gaan volgen. Na enige tijd echter werd de lokroep van de muziek steeds sterker en moest het theater er uiteindelijk aan geloven.

Thuis kreeg Ivy de liefde voor muziek met de papepel ingegoten. Zijn ouders, beiden muzikant, zongen gepassioneerd in een blackgospelkoor. Er werd vaak en naar veel uiteenlopende muziekgenres geluisterd. Zo leerde hij ook

disco kennen, het sprak hem aan. “Disco heeft een boeiende ontstaansgeschiedenis, het is vrolijk en energiek. Toen ik het ontdekte vond ik het meteen leuk. Ook mijn interesse in de elektronische muziek is steeds groter geworden. Muziek.. ik wil het met de handjes voelen en er niet alleen naar luisteren.”

Op een kleine DJ-controller is hij via de computer nummers gaan mixen. Inmiddels heeft hij een professionele DJ-set. Hij mixt vooral disco, funk en house en geeft daar zijn persoonlijke draai aan.

Toekomstmuziek

In het voorjaar gaat Ivy auditie doen op de Herman Brood Academie in Utrecht. Enkele van zijn vrienden zitten daar al, zij doen management en studietechniek. Hij wil auditeren als DJ en producer.

Op de academie zijn alle aspecten van de muziekindustrie vertegenwoordigd en de verschillende afdelingen werken veel samen. Zelf musicceert Ivy ook vaak samen met vrienden. Wekelijks is er een jamsessie waarin ze met z'n allen een beat bouwen door om de beurt een geluid toe te voegen of ze improviseren in de studio met verschillende instrumenten. Overleg met andere muzikanten, jammen, lol en feedback. Ter inspiratie en vermaak beluistert hij nog steeds veel muziek.

Een voorbeeld voor hem is de noorse discoviking Todd Terje, DJ, songwriter en producer. Hij steekt disco uit de jaren '70 en electro uit de jaren '80 in een nieuw jasje. Zijn werk doet denken aan doldwaze discoparades of aan een soundtrack voor een imaginaire strandfilm.

Ivy bewoont een kamer in de Hertogstraat, in een huis met een aantal vrienden. Er wonen veel vrienden in de wijk en velen daarvan zijn op allerlei vlakken actief in de muziek. Het is dan ook geen verrassing dat het hem goed bevalt hier in de wijk.

Naast zijn werk als kok, er moet tenslotte ook brood op de plank, is hij eigenlijk altijd met muziek bezig. Enkele, al wat oudere, tracks van hem zijn te beluisteren op Soundcloud en hij deejet regelmatig op feestjes. Op dit moment is hij druk bezig met het werken aan zijn portfolio, met het maken van nieuwe eigen muziek. “Het kost veel tijd; zoeken naar mijn eigen stijl, veel dingen uitproberen, tunes op de computer inspelen. Al improviserend ontstaat er iets nieuws.”

Zijn droom voor de toekomst ligt in de muziek. “Het lijkt me fantastisch als DJ en producer te werken in de muziekindustrie.” ●

Het nieuwe Rembrandt

Tekst: José Botman

We treffen Pim Hermeling op een regenachtige maandagochtend aan in de onttakelde hal van Rembrandt. Betonnen vloer met resten vloerbedekking, ontmantelde kassa's. Nooit geweten dat die hal zo groot was. We gaan voor het gesprek zitten in de grote filmzaal, waaraan niets veranderd lijkt en raken daar meteen al over in gesprek. Inderdaad, in de vijf zalen blijft de oude sfeer gehandhaafd, maar de entree zal drastisch veranderen.

Zin in koffie doet ons toch besluiten door de regen naar Mahler te rennen. Daar vertelt Pim over zijn plannen met Rembrandt. Zijn in Amsterdam gevestigde bedrijf September Films (filmdistributie, -marketing en -sales, o.a. Publieke Werken) heeft het Rembrandt theater kort geleden gehuurd. Hij heeft zelfs een koop-optie op het theater waar hij als oud-Arnhemmer zelf zijn eerste films zag!

Klanten terughalen van Lux

Het werk van filmdistributeurs verandert in hoog tempo. Tegenwoordig zoekt een distributeur 'doek'. Dat wil zeggen dat een film een tijd lang in een theater moet kunnen blijven staan. Om dat voor elkaar te krijgen maakt September Films grote keuzes. In Utrecht wordt nu een nieuw filmtheater gebouwd. De eerste van tussen de vijf en acht theaters. Het Rembrandt project in Arnhem kwam er tussendoor. Een buitenkans!

Pim mikt op de markt tussen het klassieke filmhuis (Focus) en de grote filmzalen zoals Pathé in. Met beide heeft hij intensieve en heel goede contacten en beide weten wat hij voor ogen heeft: een filmtheater dat als horeca gerund wordt, en niet als bioscoop, en een 'huiskamergevoel' heeft. De stijl van het café-restaurant moet ruig, industrieel worden. Gericht op een 40+ publiek, dat een drankje komt drinken, een goede film pakt en blijft eten. Vergelijk het met Lux in Nijmegen, waaraan Arnhem nu nogal wat klanten verliest. Pim, met zijn horeca ervaring en studie Recht en Economie op zak, wil ze terughalen. Dat moet vooral ook gebeuren door het filmaanbod. Arnhem zit nu nooit bij de eerste twintig uitgiftes van films. Dat kan beter.

Half januari wordt er proefgedraaid en als het mee zit ziet het vernieuwde Rembrandt in februari een voor-première van Knielen op een bed violen, misschien zelfs in aanwezigheid van de Velpse schrijver Jan Siebelink. (Inmiddels is bekend dat Stadbioscoop Rembrandt op 25 Februari zal openen. Red.) Voor die tijd moet er nogal wat gebeuren, zoals Pim met een knipoog zegt: de popcornlucht moet eruit! ●

Pim Hermeling

Gezellige fik

Historisch hoge opkomst jaarlijks ritueel

Fijne traditie in de Vrijstaat. Dankzij enorm veel vrijwilligers en het Sportbedrijf hebben we een geweldig feest gebouwd. Met een recordhoge stapel kerstbomen (1000 stuks) en meer dan 500 toeschouwers.

Er is er flink geholpen door veel vrijwilligers (stagiaires van ROC A 12, CIOS, Jongeren Toezichthouders, RKF Scholarshippers). Dank! Brasserie Thialf had gezorgd voor heerlijke oliebolletjes, soep en warme chocolademelk.

We hebben alweer ridder geslagen! Eduard Wensink, Ridder in de Orde van het Gouden Looetje. De Vrijstaat bedankt ridder Eduard voor zijn bijzondere hulp en begeleiding bij de vele activiteiten de afgelopen jaren. We betreuren het dat hij zijn bezoldiging heeft moeten opgeven en wensen hem nog veel geluk. We hopen dat de ridder-titel hem verder brengt buiten onze Vrijstaat grenzen.

Receptie

Na de loting was er een geslaagde nieuwjaarsreceptie in Brasserie Thialf.

Eduard Wensink wordt eervol geslagen tot Ridder in de Orde van het Gouden Looetje, door Ridder Joost. Ridder Mo kijkt toe, Ridder Ton staat buiten beeld. (foto's Paulien Vos)

Veel verhalen maken een historisch plein

De oproep van Carien Poissonnier voor foto's heeft ook geweldige verhalen opgeleverd.

We gaan er op onze website een feuilleton van maken, ga dus kijken en lezen. Bijvoorbeeld het album van de moeder van Ab Veenhuizen hiernaast. Maxime de Vries tekent uit zijn mond op: (...) De oorlog is net voorbij en het zwembad is nog vies. Het water is donker en je moet niet schrikken als een groepje kikkers je tijdens het uitrusten op het grote vlot, vergezelt. (...) Een balk in het midden van het grote bad zorgt ervoor dat de meisjes uit de buurt van de jongens gehouden worden. (...)

Spijkerfest 2016 thema: Vuur

Jaarlijks wijkefeest voor alle bewoners van het Spijkerkwartier.

Vrijdag 19 februari van acht tot middernacht in Brasserie Thialf
DJ Edwin, verrassingen, acts, brandende hapjes, blussende drankjes!
Dresscode: vurig spijkergoed. ●

Activiteiten in De Lommerd

Rommelmarkt

zondag 7 februari 11.00-17.00 uur

Eten in de Lommerd

elke 3e dinsdag van de maand 18.00-20.00 uur

16 februari / 15 maart / 19 april / 17 mei /
21 juni / 19 juli (onder voorbehoud) /
20 september / 18 oktober / 15 november / 20 december

Podium De Lommerd

elke vrijdag t/m 25 maart
van 17.00-19.00 uur

Themadiner Wild van de Roaming Chefs

zondag 21 februari 18.30 uur
info: www.roamingchefs.nl

Verkoop/expositie schilderijen Theo Rademaker

zondag 13 maart 12.00-17.00 uur

concert The Chronometer's Orchestra

vrijdag 18 maart 19.30 uur

Arnhem viert internationale vrouwendag!

Zeg Arnhemse vrouw, waar ben jij op
zondag 6 maart?

De Kleine Campus aan de Statenlaan
8 in Arnhem zal deze middag
gevuld zijn met gratis workshops,
activiteiten, optredens en
informatie.

Alles voor en door vrouwen. Een middag vol
ontmoetingen en plezier.
Vrouwen tussen de 18 en 88 jaar zijn van
harte welkom op zondag 6 maart van 14 tot
18 uur. Meer informatie over wat er te doen is
en wie er mee doen:
www.facebook.nl/ArnhemseVrouwendag

Colofon Wijkkrant Spijkerkwartier

De Wijkkrant Spijkerkwartier
wordt vijf keer per jaar huis aan
huis bezorgd in het Spijkerkwartier
(Spijkerbuurt, Spoorhoek,
Boulevardkwartier en -een deel van-
Statenkwartier).

Redactie

Akke de Boer, José Botman, Lex Kwee,
Manon Roozen, Miriam Bouw, Patrick Arink,
Peter Weenink

Ontwerp en lay-out: Sjoerd Kulsdom

Illustraties: Akke de Boer

Redactieadres: coordinator@dewijkkrant.nl

Kopijsluiting:

De sluitingsdata voor 2016 zijn:
4 maart, 20 mei, 9 september en
11 november.

Voor andere sluitingsdata en actuele
informatie over de Wijkkrant, zie
<http://dewijkkrant.nl>

Meer informatie over activiteiten in het Spijkerkwartier

www.spijkerkwartier.net
www.mijnspijkerkwartier.nl
www.lommerd.nl
www.brigant.nl
www.theaterhethof.nl

Telefoonnummers

Gemeente: 0900-1809
Afwalophaaldienst SITA: 026 4460490
Politie: 0900-8844
Wijkagenten: Theo Ezendam &
Frank Daeseleer
E-mail: frank.daeseleer@politie.nl,
Op twitter: twitter.com/F_Daeseleer,
Drugsoverlast melden: 026 35424299

Wijkcentrum De Lommerd

Spijkerstraat 185a
info@lommerd.nl